

Rødgran

Picea abies

Grantræet er så almindeligt overalt i Danmark, at omtale synes overflødig.

Det stedsegrønne træ med de stikkende nåle har mange slægtninge, der er knap så stikkende, og som i dag i vid udstrækning erstatter træet til jul.

Rødgran bliver op til 50 meter højt og har en karakteristisk tilspidset krone. Barken er rødbrun på unge træer, men bliver (ligesom vi andre) grå med alderen. Nålene sidder omkring hele grenen og er grønne og sammentrykte. Koglerne er nedhængende og falder hele af. Træet har både han- og hun blomster, frøene sidder i mellem koglernes skæl.

Rødgran er indslæbt i den danske natur i 1700-tallet og udgjorde i 1950'erne over en tredjedel af nåleskovarealet.

Rødgran trives på mager jord, men dyrkes også på landbrugsjord til eksport, og de stedsegrønne grene er en vigtig bestanddel af vore hjemlige traditioner fra vugge til grav.

Først og fremmest dyrkes rødgran som 'juletræ' og til gravpynt, men det smukke træ har også haft anvendelse til talrige andre gøremål. Det har tidligere

tjent til bygningstømmer, hegnspæle, raftehegn, brændsel, humlestænger, trækul, spånkurve, papir og fremstilling af cellulose.

Et sår på rødgranen 'bløder', harpiks, der er gult og meget klæbrigt, og har været brugt til at klæbe små genstande fast fx på smykker og indlagt træ.

Harpiks var bronzealderbondens middel til at fæste beviklinger om buer og pilestager.

Både harpiks og nåle er stærkt velduftende, når det brændes, og har været brugt til at fjerne den dårlige lugt, der kunne opstå, når nogen var død. Grangrene blev lagt foran huset ved dødsfald, for at dæmpe lyden af trafik og gran er stadig et udbredt vinterdække på nutidens grave.

Grenene kan bruges til at farve uldtøjet gult og de nye skud kan sætte velsmag på snapsen, ligesom koglerne på snaps skal kunne resultere i en temmelig kradsbørstig 'skovridderbitter.'

Koglerne er i krigstider blevet samlet til optænding i kakkelovnen og i Norge har børn brugt klumper af harpiks som tyggegummi. Forstening af harpiks

kaldes rav og forekommer i store mængder i Østersøen, hvor det har været en anerkendt handelsvare siden stenalderen. Antændt rav dufter som træerne og brænder glimrende.

De letantændelige nåle, har ødelagt manganen en julefest og erstattes i stigende grad af kunststof, der hverken

i udseende eller duft kan måle sig med den ægte vare.

I Middelalderhaven vokser Rødgran i snapsebedet.

En meget enkel recept er: Tørrede nåle og skud trækker gerne i 14 dage, tilsæt evt. honning.